

utorak, 14. rujna 2021.

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

EUROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2021)0366

Prava LGBTIQ osoba u EU-u

Rezolucija Europskog parlamenta od 14. rujna 2021. o pravima pripadnika zajednice LGBTIQ u EU-u (2021/2679(RSP))

(2022/C 117/01)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), a posebno njegove članke 2. i 3., kao i Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegove članke 8., 10., 18. i 21.,
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”), a posebno njezine članke 7., 9., 21. te članak 24. stavak 2., članak 24. stavak 3. i članak 45.,
- uzimajući u obzir Europsku konvenciju o ljudskim pravima, a posebno njezin članak 8. o pravu na poštovanje privatnog i obiteljskog života te članak 14. i Protokol br. 12 o zabrani diskriminacije,
- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,
- uzimajući u obzir Europsku socijalnu povelju potpisanu u Torinu 18. listopada 1961.,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima djeteta (UNCRC),
- uzimajući u obzir Rezoluciju Parlamentarne skupštine Vijeća Europe (PACE) br. 2239 (2018) od 10. listopada 2018. o privatnom i obiteljskom životu: postizanje ravnopravnosti bez obzira na spolnu orijentaciju ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Parlamentarne skupštine Vijeća Europe (PACE) br. 2048 (2015) od 22. travnja 2015. o diskriminaciji transrodnih osoba u Europi ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na području države članice, kojom se izmjenjuje Uredba (EEZ) br. 1612/68 i stavlja ju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. studenoga 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020. – 2025.” (COM(2020)0698),

⁽¹⁾ Rezolucija 2239 (2018) PACE.

⁽²⁾ Rezolucija 2048 (2015) PACE.

⁽³⁾ SL L 158, 30.4.2004., str. 77.

utorak, 14. rujna 2021.

- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. ožujka 2021. o proglašenju EU-a prostorom slobode za osobe LGBTIQ ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. prosinca 2019. o javnoj diskriminaciji i govoru mržnje protiv pripadnika zajednice LGBTI, uključujući „zone bez LGBTI-ja” ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. veljače 2019. o budućnosti popisa mjera u korist pripadnika skupine LGBTI (2019. – 2024.) ⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. rujna 2020. o Prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju da postoji očita opasnost da Republika Poljska teško prekrši vladavinu prava ⁽⁸⁾,
- Uzimajući u obzir presudu Suda Europske unije od 5. lipnja 2018. u predmetu *Relu Adrian Coman i drugi / Inspectoratul General pentru Imigrări i Ministerul Afacerilor Interne* ⁽⁹⁾ i od 23. travnja 2020. u predmetu *NH / Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI – Rete Lenford* ⁽¹⁰⁾ te mišljenje nezavisne odvjetnice Kokott od 15. travnja 2021. u predmetu *V.M.A. / Stolična obština, rajon „Pančarevo”* ⁽¹¹⁾,
- uzimajući u obzir presude Suda Europske unije u predmetima ⁽¹²⁾ *Maruko*, *Römer* i *Hay* te presudu Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) u predmetu *Taddeucci i McCall* ⁽¹³⁾,
- uzimajući u obzir članak 227. stavak 2. Poslovnika,

- A. budući da su prava pripadnika zajednice LGBTIQ ljudska prava;
- B. budući da je Odbor za predstavke zaprimio nekoliko predstavki u kojima se izražava zabrinutost zbog diskriminacije s kojom se suočavaju LGBTIQ osobe u EU-u općenito, a posebno istospolni parovi i dugine obitelji;
- C. budući da se u tim predstavkama s jedne strane poziva na to da se duginim obiteljima u svim državama članicama zajamče jednaka obiteljska prava koja imaju heteroseksualne obitelji i njihova djeca, a posebno pravo na slobodno kretanje unutar EU-a i uzajamno priznavanje njihova odnosa i roditeljstva, te se s druge strane poziva na donošenje mjera protiv Poljske zbog kršenja načela nediskriminacije, jednakosti i slobode izražavanja, među ostalim u vezi s „regionalnim poveljama o obiteljskim pravima” i rezolucijama kojima se općine i regije proglašavaju općinama i regijama „bez LGBTI ideologije” (tzv. „zonama bez LGBTI-ja”);
- D. budući da je 22. ožujka 2021. Odbor za predstavke održao radionicu o pravima pripadnika zajednice LGBTI+ u EU-u tijekom koje je predstavljena studija o preprekama za slobodno kretanje duginih obitelji u EU-u, koju je u ime Odbora naručio Resorni odjel Europskog parlamenta za prava građana i ustavna pitanja;
- E. budući da se u navedenoj studiji zaključuje da se dugine obitelji 2021. i dalje suočavaju s velikim preprekama u pogledu slobode kretanja u EU-u, što ima negativne posljedice za interese njihove djece, te da bi institucije EU-a izvršavanjem nadležnosti EU-a u vezi sa slobodnim kretanjem građana EU-a i članova njihovih obitelji mogle djelovati kako bi se te prepreke uklonile; budući da transrodni roditelji čiji se osobni dokumenti ne priznaju nakon prelaska granice mogu izgubiti sve pravne veze sa svojom djecom, što ozbiljno utječe na najbolje interese djece;

⁽⁴⁾ SL L 303, 2.12.2000., str. 16.⁽⁵⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0089.⁽⁶⁾ SL C 255, 29.6.2021., str. 7.⁽⁷⁾ SL C 449, 23.12.2020., str. 146.⁽⁸⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0225.⁽⁹⁾ Predmet C 673/16, *Coman*, EU:C:218:385.⁽¹⁰⁾ Predmet C-507/18, *NH*, EU:C:2020:289.⁽¹¹⁾ Predmet C-490/20, *V.M.A.*, EU:C:2021:296.⁽¹²⁾ Predmet C-267/06, *Maruko*, EU:C:2008:179; Predmet C-147/08, *Römer*, EU:C:2011:286; Predmet C-267/12, *Hay*, EU:C:2013:823.⁽¹³⁾ ESLJP *Taddeucci i McCall* / Italija, br. 51361/09.

utorak, 14. rujna 2021.

- F. budući da se člankom 21. UFEU-a utvrđuje da svaki građanin Unije ima pravo slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica;
- G. budući da Europska unija mora suzbijati socijalnu isključenost i diskriminaciju;
- H. budući da je pravo na jednako postupanje i nediskriminaciju temeljno pravo sadržano u Ugovorima i Povelji te da ga treba u potpunosti poštovati; budući da su jednakost i zaštita manjina među vrijednostima EU-a sadržanima u članku 2. UFEU-a koje EU razvija inicijativama i mjerama u okviru „Unije ravnopravnosti“;
- I. budući da je u rujnu 2020. predsjednica Komisije von der Leyen u svojem govoru o stanju Unije istaknula da „ako je netko roditelj u jednoj zemlji, roditelj je u svakoj zemlji“, pri čemu se osvrnula na potrebu za uzajamnim priznavanjem obiteljskih odnosa u EU-u;
- J. budući da su sve države članice u okviru međunarodnog prava i Ugovora EU-a preuzele obveze i dužnosti da poštuju, jamče, štite i ispunjavaju temeljna prava;
- K. budući da je, unatoč napretku EU-a u pogledu braka i građanskih zajednica, prava LGBTIQ osoba na usvajanje djece te pravne zaštite od diskriminacije, govora mržnje i zločina iz mržnje, došlo i do nazadovanja, primjerice zbog neprijateljske retorike izabranih političara, naglog porasta homofobnog i transfobnog nasilja te proglašenja takozvanih „zona bez LGBTI-ja“;
- L. budući da su LGBTIQ osobe i dalje izložene diskriminaciji i nasilju u Europi; budući da zemljovid Rainbow Europe 2021., godišnji referentni alat organizacije ILGA-Europe, pokazuje raširenu i gotovo potpunu stagnaciju u području ljudskih prava LGBTIQ osoba, posebno u pogledu priznavanja obiteljskog zakonodavstva diljem Europe, te da ove godine nije bilo niti jedne pravne ili političke promjene koja bi pozitivno utjecala na LGBTIQ osobe;
- M. budući da su rezultati istraživanja koje je 2019. provela Agencija Europske unije za temeljna prava pokazali da je u EU-u u porastu diskriminacija na temelju seksualne orijentacije, rodnog identiteta, rodnog izražavanja i spolnih obilježja;
- N. budući da se LGBTIQ osobe u nekim državama članicama i dalje suočavaju s diskriminacijom u pogledu socijalne zaštite, socijalne sigurnosti, zdravstvene skrbi, obrazovanja te pristupa robi i ostalim uslugama koje su dostupne javnosti, uključujući stanovanje; budući da je horizontalna direktiva o nediskriminaciji, kojom bi se djelomično mogla popuniti ta praznina u zaštiti izvan okvira zapošljavanja, blokirana u Vijeću već više od 10 godina;
- O. budući da sve države članice EU-a ne pružaju pripadnicima skupine LGBTIQ pravnu zaštitu od diskriminacije;
- P. budući da ne postoje pravila EU-a o priznavanju presuda o roditeljstvu među državama članicama i da ne postoje odredbe EU-a čiji je cilj rješavanje sukoba u tom pogledu; budući da neke države članice ne priznaju istospolne brakove sklopljene u drugoj državi članici ni za jednu svrhu u području nacionalnog prava osim za boravišne dozvole; budući da, kako se čini, neke države članice koje istospolnim parovima dopuštaju da sklope brak nisu voljne priznati istospolne registrirane partnere iz drugih država članica; budući da se u nekim državama članicama istospolnim parovima s djecom može odbiti da budu pravno priznati kao zajednički roditelji svoje djece⁽¹⁴⁾; budući da se transrodnim roditeljima pri prelasku granica često uskraćuje priznavanje zakonitog spola, zbog čega ih granična tijela ne priznaju kao roditelje vlastite djece;
1. pozdravlja prvu Strategiju o ravnopravnosti LGBTIQ osoba za razdoblje 2020. – 2025. koju je Europska komisija donijela 12. studenoga 2020. (COM(2020)0698), čije su dvije ključne mjere zakonodavna inicijativa usmjerena na zaštitu prava duginih obitelji i ažuriranje smjernica o slobodnom kretanju iz 2009. do 2022. godine;
2. izražava duboku zabrinutost zbog diskriminacije s kojom se suočavaju dugine obitelji i njihova djeca u EU-u te zbog činjenice da im se uskraćuju prava na temelju seksualne orijentacije, rodnog identiteta ili spolnih obilježja roditelja ili partnera; poziva Komisiju i države članice da prevladaju tu diskriminaciju i uklone prepreke s kojima se te obitelji suočavaju pri ostvarivanju temeljnog prava na slobodu kretanja unutar EU-a;

⁽¹⁴⁾ „Obstacles to the Free Movement of Rainbow Families in the EU” (Prepreke slobodnom kretanju duginih obitelji u EU-u), studija koju je naručio Resorni odjel Europskog parlamenta za prava građana i ustavna pitanja na zahtjev Odbora za predstavnike, 2021. Obstacles to the Free Movement of Rainbow Families in the EU (Prepreke slobodnom kretanju duginih obitelji u EU-u) (europa.eu).

utorak, 14. rujna 2021.

3. ističe da je potrebno raditi na potpunom ostvarivanju temeljnih prava LGBTIQ osoba u svim državama članicama EU-a te podsjeća da institucije EU-a i države članice stoga imaju dužnost poštovati ih i štititi u skladu s Ugovorima i Poveljom, kao i međunarodnim pravom;
4. ustraje u tome da EU treba zauzeti zajednički pristup priznavanju istospolnih brakova i partnerstava; posebno poziva države članice da uvedu relevantno zakonodavstvo kako bi se zajamčilo potpuno poštovanje prava na privatni i obiteljski život bez diskriminacije i prava na slobodno kretanje svih obitelji, uključujući mjere za olakšavanje priznavanja zakonitog spola transrodnih roditelja;
5. podsjeća da pravo EU-a ima prednost pred svim vrstama nacionalnog prava, među ostalim pred proturječnim ustavnim odredbama, te da se stoga države članice ne mogu pozivati ni na kakvu ustavnu zabranu istospolnih brakova niti na ustavnu zaštitu „morala” ili „javnog poretka” kako bi ometale ostvarivanje temeljnog prava na slobodno kretanje osoba unutar EU-a te time kršile prava duginih obitelji koje se preseljavaju na njihovo državno područje;
6. najoštrije osuđuje činjenicu da Prijedlog direktive Vijeća o provedbi načela jednakoga postupanja prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili spolnu orijentaciju ⁽¹⁵⁾ koji je iznesen 2. srpnja 2008. još nije usvojen; traži od Vijeća da ga odobri; ističe da ta blokada šalje pogrešnu poruku institucija EU-a, a to je da one ignoriraju tešku diskriminaciju koja se odvija u državama članicama EU-a i omogućuju njezino daljnje postojanje;
7. poziva Komisiju da osigura da sve države članice EU-a poštuju pravni kontinuitet u pogledu obiteljskih veza članova duginih obitelji koji se sele na njihovo državno područje iz druge države članice EU-a, barem u svim okolnostima u kojima se to zahtijeva u okviru Europske konvencije o ljudskim pravima;
8. poziva Komisiju da predloži zakonodavstvo kojim se od svih država članica zahtijeva da za potrebe nacionalnog prava priznaju odrasle osobe navedene u rodnom listu izdanom u drugoj državi članici kao zakonite roditelje djeteta, bez obzira na zakoniti spol ili bračno stanje tih odraslih osoba, te kojim se od svih država članica zahtijeva da za potrebe nacionalnog prava priznaju brakove ili registrirana partnerstva sklopljena u drugoj državi članici u svim situacijama u kojima bi bračni drugovi ili registrirani partneri imali pravo na jednako postupanje u skladu sa sudskom praksom ESLJP-a; ističe važnost priznavanja rodni listova u svim državama članicama bez obzira na spol roditelja jer bi se time osiguralo da pri preseljenju u drugu državu članicu djeca ne postanu osobe bez državljanstva;
9. podržava predanost Komisije iznošenju zakonodavne inicijative u cilju proširenja popisa „kaznenih djela u EU-u” na zločine iz mržnje i govor mržnje, među ostalim i kad su usmjereni na LGBTIQ osobe, kao i prijedlog o uzajamnom priznavanju roditeljstva i mogućim mjerama za potporu uzajamnom priznavanju istospolnog partnerstva među državama članicama; poziva predstojeća predsjedništva Vijeća da u svojim programima ta pitanja odrede kao prioritete;
10. poziva Komisiju da poduzme konkretne mjere kako bi se osigurala sloboda kretanja za sve obitelji, uključujući dugine obitelji duginih, u skladu s presudom u predmetu *Coman i Hamilton* ⁽¹⁶⁾ u kojoj se navodi da se pojam „bračni drug” iz Direktive o slobodnom kretanju primjenjuje i na istospolne partnere; traži od Komisije da ispita poštuju li države članice presudu *Coman i Hamilton* i da poduzme provedbene mjere u skladu s člankom 258. UFEU-a protiv onih koje je ne poštuju; poziva Komisiju da poduzme provedbene mjere protiv Rumunjske zbog kontinuiranog nepoštovanja te presude i nepostojanja pravnog lijeka, zbog čega je tužitelj bio prisiljen obratiti se Europskom sudu za ljudska prava radi pravne zaštite;
11. traži od Komisije da u svoje buduće smjernice o slobodnom kretanju uvrsti objašnjenje kako bi se zajamčilo da se Direktiva 2000/78/EZ tumači u svjetlu presuda Suda Europske unije u predmetima *Maruko*, *Römer* i *Hay* te presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Taddeucci i McCall*, kojima se od država članica zahtijeva da zabrane svaku diskriminaciju istospolnih parova pri zapošljavanju, strukovnom osposobljavanju ili u bilo kojem drugom području unutar materijalnog područja primjene te direktive;
12. poziva Komisiju da podnese prijedlog revizije članka 2. stavka 2. točke (b) Direktive 2004/38/EZ, posebno radi uklanjanja uvjeta „ako zakonodavstvo države članice domaćina izjednačuje registriranu zajednicu s brakom” kako bi se poštovao članak 21. Povelje;

⁽¹⁵⁾ COM(2008)0426.⁽¹⁶⁾ Presuda od 5. lipnja 2018., *Coman*, C-673/16, EU:C:2018:385.

utorak, 14. rujna 2021.

13. poziva Komisiju da u predstojećim smjernicama o slobodnom kretanju, kako bi se zajamčila pravilna primjena zakonodavstva o slobodnom kretanju, potakne države članice na dosljednu provedbu Direktive 2004/38/EZ bez diskriminacije njezinih korisnika, kao što su parovi različitog spola i istospolni parovi, da pojasni da svako upućivanje na „partnera”, „roditelja”, „dijete”, „izravnog potomka” ili „izravnog srodnika u uzlaznoj liniji” treba uključivati dugine obitelji kako bi se osiguralo da one na temelju prava EU-a pri ostvarivanju svojih prava na slobodno kretanje u EU-u uživaju ista prava u pogledu spajanja obitelji kao i obitelji koje su zasnovali parovi različitog spola te kako bi se zajamčilo da se procjena osobnih okolnosti određenog para koju provode države članice u svrhu „olakšavanja” ulaska neregistriranog partnera građanina Unije na njihovo državno područje provodi bez diskriminacije na temelju spolne orijentacije;

14. traži od Komisije da se pozabavi pitanjem diskriminacije kojoj je izložena zajednica LGBTIQ u Poljskoj i Mađarskoj kako bi se države članice potaknule na pravilnu primjenu i poštovanje zakonodavstvo EU-a u tom području; poziva Vijeće da nastavi rasprave o postupcima protiv Poljske i Mađarske u skladu s člankom 7. UEU-a, među ostalim o pravima pripadnika zajednice LGBTIQ; podsjeća na svoje stajalište od 17. rujna 2020. i poziva Komisiju da u potpunosti iskoristi alate koji su joj na raspolaganju kako bi se riješilo pitanje očitog rizika da Poljska i Mađarska teško prekrše vrijednosti na kojima se temelji Unija, a posebno ubrzane postupke zbog povrede prava i zahtjeve za privremene mjere pred Sudom Europske unije, kao i proračunske alate; poziva Komisiju da i dalje redovito izvješćuje Parlament te da s njim blisko surađuje;

15. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji te vladama i parlamentima država članica.
